

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Késő gótikus szárnyasoltárok

A budai királyi palota egykori tróntermében és a közvetlenül hozzá csatlakozó kiállítási terekben elhelyezett anyag szerves folytatása a földszinti gótikus kiállításnak: a magyar középkori táblaképfestészet és faszobrászat emlékeit mutatja be a 15. század végétől a 16. század közepéig. A késő gótikus művészet egyik fő reprezentánsa a szárnyasoltár: a tizenegy darab monumentális oltármű a kiállítás leghangsúlyosabb része. A mellettük bemutatott táblaképek és faszobrok zöme is szárnyasoltárok töredéke: M. S. mesternek a Vizitációt (Mária látogatása Erzsébetnél) ábrázoló táblája például a selmecbányai Vártemplom hajdani főoltáráról származik. A kiállított művek elsősorban a Felföld művészetét (ott is főleg Sáros- és Szepes megyét) reprezentálják, de látható itt dunántúli anyag is. Külön egységet alkotnak az erdélyi szárnyasoltárok; közülük a legkésőbbi, a csíkmenasági Mária-főoltár (1543) nemcsak a kiállítást, hanem a magyarországi középkori szárnyasoltárok sorát is lezárja.

1. Szent Miklós feltámaszt három halottat
Ismeretlen helyről
1490 körül
2. Szent László király egy nagytótlaki oltárszárnyról
1490 körül
3. M. S. MESTER: Vizitáció (Mária látogatása Erzsébetnél)
1506
4. OKOLICSNÓI MESTER: Krisztus siratása az okolicsnói főoltárról
1500—1510
5. Angyali üdvözet-oltár Kisszebenből
1515—1520
6. Mária-főoltár Csíkmenaságról
1543

Összeállította: Mikó Árpád
Fényképezte: Szepsi Szűcs Levente
Szerkesztette: Pásztor László

© Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest, 1987

Late Gothic Winged Altars

The works exhibited in the former throne room and in the joining showrooms in the Buda Castle are closely related to the Gothic exhibition on the ground floor, showing relics of Hungarian panel painting and wood sculpture from the end of the 15th to the middle of the 16th century. One of the most important works of late Gothic is a winged altar: the 11 monumental altar-pieces are the finest works at the exhibition. Most panel pictures and wood sculptures to be seen here are also fragments of winged altars: for example the painting entitled *The Visitation* which used to be part of the altar in the Castle Church at Selmecbánya. The works of this exhibitions are mainly from the Uplands (namely the Sáros and Szepes counties) but there are some from the Transdanubian region as well. Another group of works is the Transylvanian winged altars, with the most recent Virgin Mary high altar from Csíkmenaság (1543), last piece not only at the exhibition but also in the line of medieval winged altars.

1. St. Nicholas Raising Three Dead
Provenance unknown
c. 1490
2. King St. Ladislas Painting of an alter-piece from Nagytótlak
c. 1490
3. MASTER M. S.: *The Visitation*
1506
4. THE MASTER OF OKOLÍCSNÓ: *Lamentation* from the high altar in Okolicsnó
1500—1510
5. *Annunciation* altar from Kisszeben
1515—1520
6. *Virgin Mary* high altar from Csíkmenaság
1543

Spätgotische Flügelaltäre

Die sich im ehemaligen Thronsaal des Budaer Königspalastes und in den sich anschliessenden Ausstellungsräumen befindenden Ausstellungsstücke schliessen sich organisch an die gotische Repräsentation im Erdgeschoss an: hier wird die ungarische Tafelmalerei und Holzbildhauerkunst des Mittelalters vom Ende des 15. bis zur Mitte des 16. Jh. vorgestellt.

Eines der Hauptrepräsentativa der spätgotischen Kunst ist der Flügelaltar: 11 monumentale Altarwerke sind der die Ausstellung am stärksten prägende Bestandteil. Die Mehrzahl der daneben vorgestellten Tafelbilder und Holzskulpturen sind dazu ebenfalls noch Fragmente von Flügelaltären. Die die Visitation darstellende Tafel des Meisters M. S. zum Beispiel stammt vom früheren Hochaltar der Burgkirche in Selmecbánya. Das ausgestellte Material repräsentiert in erster Linie die Kunst des Hochlandes (hauptsächlich noch auf die Bezirke Sáros und Szepes begrenzt), aber es sind auch einige Stücke aus Transdanubien zu sehen.

Eine besondere Einheit bilden die Flügelaltäre aus Siebenbürgen, die jüngsten Stücke, wovon der Maria-Hochaltar aus Csíkmenaság (1543) nicht nur die Ausstellung, sondern auch die Reihe der mittelalterlichen ungarischen Flügelaltäre beschliesst.

1. Der hl. Nikolaus erweckt drei Tote zum Leben
Unbekannter Provenienz
um 1490
2. Der hl. König Ladislaus, von einem Altartflügel aus
Nagyótlak
um 1490
3. MEISTER M. S.: Heimsuchung
1506
4. MEISTER AUS OKOLICSNÓ: Die Beweinung Christi
vom Hochaltar in Okolicsnó
1500—1510
5. Der Verkündigungsalter aus Kisszeben
1515—1520
6. Marienhochaltar aus Csíkmenaság
1543